

Persbericht Natuurpunt Scheldeland

Contact: Antoon Blondeel, voorzitter Natuurpunt Scheldeland – 0477-32 16 78

Voor achtergrondinfo en foto's: www.natuurpunt.be/scheldeland - www.bataction.be

Twee kelders ingericht voor vleermuizen

Natuurpunt Scheldeland en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) hebben twee kelders ingericht voor vleermuizen. Het gaat over de ijskelder in het park achter het kasteel van Omnicheim in Wetteren en de oude kelder achter het kasteel van Laarne. Het eerste project gebeurde in samenwerking met het bedrijf Ajinomoto/Omnicheim. Het tweede met het gemeentebestuur van Laarne en de kasteelbeheerder. Beide projecten kaderen in een Europees beschermingsproject voor vleermuizen.

Vleermuizen in Vlaanderen

Hoewel er wereldwijd meer dan 1000 soorten vleermuizen bestaan, komen er in Vlaanderen slechts een 20-tal voor. De meeste zijn uitgesproken zeldzaam, terwijl andere (in Vlaanderen) al uitgestorven zijn. Onze vleermuissoorten zijn insecteneters. Een vleermuis moet om te overleven per nacht een kwart tot een derde van zijn lichaamsgewicht aan insecten eten. Voor een vleermuis betekent dat per nacht wel 300 muggen, motjes en kevertjes. Het zal duidelijk zijn dat vleermuizen een heel eigen en belangrijke rol in de natuur spelen.

Verstoring en het ongeschikt worden van overwinteringsplaatsen, zomerverblijfplaatsen en jachtgebieden van vleermuizen, maken dat een aantal soorten het moeilijk hebben om zich in Vlaanderen te handhaven. Natuurpunt Scheldeland probeert ook zijn steentje bij te dragen voor het behoud van onze vleermuizen.

Nacht van de vleermuis : Elk laatste weekend van augustus is het de Europese Nacht van de Vleermuis en ook in Vlaanderen kan je kennismaken met de wondere wereld van deze bijzondere gevleugelde zoogdieren! Natuurpunt Scheldeland organiseerde in 2006 met veel succes de Nacht van de Vleermuis aan het Kasteel van Laarne. Een 300-tal bezoekers kregen in de koetsierswoning een presentatie over vleermuizen en nadien een rondleiding langs de gracht en de ijskelder.

Deze Nacht werd in 2007 herhaald in het kasteel en het park van Omnicheim. Hier kwamen 400 mensen het mooie gerenoveerde kasteel, de goed bewaarde ijskelder en het mooie kasteelpark bewonderen. Deze actie liep in samenwerking met het bedrijf Omnicheim/Ajinomoto, dat eigenaar is van het kasteel.

Ook in augustus 2008 is er opnieuw een Nacht van de Vleermuis. De juiste locatie laten we nog even geheim.....

Inrichting van verblijfplaatsen: Een tweede actiepoint, naast de organisatie van de jaarlijkse Nacht van de Vleermuis, is de inrichting van winterverblijven. Tijdens de wintermaanden trekken alle vleermuizen zich terug op koele vochtige plaatsen om daar hun winterslaap door te brengen. Een stabiele temperatuur en vooral rust zijn dan zeer belangrijk. In sommige oude forten, bunkers en ijskelders overwinteren tientallen exemplaren van verschillende soorten naast elkaar. Vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn wettelijk beschermd, maar dat alleen is onvoldoende. Eenvoudige inrichtingswerken die de rust verhogen, tocht verminderen en geschikte hoekjes creëren kunnen deze zeldzame winterverblijfplaatsen nog geschikter maken voor onze vleermuizen. Op die manier vergroot de kans dat ze levend de winter door komen.

Acties met betrekking tot winterverblijfplaatsen van vleermuizen bestaan erin de gekende overwinteringsplekken nauwgezet in het oog te houden, zodat zij aan de drie basiscriteria blijven voldoen: een constante temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en rust. Ook wordt gezocht naar nieuwe locaties die in aanmerking komen voor beschermingsmaatregelen. In Vlaanderen slapen er bijvoorbeeld nog heel wat vleermuizen in ijskelders - meestal op privé-terrein - die niet gekend zijn. Dergelijke locaties kunnen, meestal door slechts kleine aanpassingen, geschikt(er) gemaakt worden als winterverblijfplaats. Door het plaatsen van een vandalisme- en inbraakveilige poort met invliegopening kan een bunker of ijskelder afgesloten worden zodat de rust voor de vleermuizen verzekerd is en de temperatuur en de luchtvochtigheid constant blijft. In de deur(en) wordt een horizontale invliegopening voorzien van circa 7 op 40 cm.

De twee jongste edities van de Nacht van de Vleermuis vonden plaats aan het kasteel van Laarne (2006) en het kasteel van Omnicheim in Wetteren (2007). Op deze plaatsen liggen er ijskelders die - mits enkele aanpassingen - geschikt zijn als winterverblijfplaats voor vleermuizen. Via het Agentschap

voor Natuur en Bos (ANB) van de Vlaamse overheid kregen we de kans om deze twee projecten in te passen in een Europees Life-project voor vleermuizen 'Bataction' (www.bataction.be).

Ijskelder Wetteren

Deze prachtig bewaarde ijskelder ligt in het park achter het kasteel van het bedrijf Omnichem-Ajinomoto. Om deze ijskelder optimaal aan te passen als winterverblijfplaats voor vleermuizen waren twee ingrepen nodig, stelden we samen met het ANB vast. Ten eerste was het nodig om voor de bestaande deur een extra deur te plaatsen. Door de twee deuren kan de temperatuur constanter blijven, een belangrijke factor voor vleermuizen in winterslaap. Om de vochtigheid in de ijskelder te verhogen werd een afvoerput onder aan de ijskelder dichtgemaakt. Deze twee ingrepen werden in oktober 2007 uitgevoerd met de toestemming en medewerking van het bedrijf. Het agentschap voor Natuur en Bos zorgde voor het deskundig advies en voor de praktische uitvoering. Deze winter vond een eerste inspectie plaats in samenwerking met de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt. We konden er 1 slapende vleermuis aantreffen. Een goed begin!

Kelder Laarne

De tweede kelder die we wilden aanpakken is die achter het kasteel van Laarne. De heemkundige kring van Laarne wist ons te vertellen dat dit geen ijskelder is maar wel een gewone kelder, een overblijfsel van een hoeve die in de 17de eeuw werd afgebroken!

Na een bezoekje aan de kelder en de nodige 'brainstorming' kwamen we samen met het Agentschap voor Natuur & Bos tot een voorstel dat even eenvoudig als doeltreffend en goedkoop is. Om de kelder optimaal en veilig in te richten als winterverblijfplaats voor vleermuizen stelden we voor om:

- De toegang af te sluiten met een plaat in betonplex met daarin een invliegopening. Dit systeem is ook praktisch onzichtbaar vanuit de omgeving en is dus visueel niet storend.
- In de kelder komt er een plank tegen het plafond. Die breekt rechtstreekse luchtcirculatie en temperatuurschommelingen.
- Het is mogelijk om in de kelder te gaan om in de winter tellingen uit te voeren en om bezoekers (klassen, jeugdvereniging,...) onder begeleiding een blik in de vleermuizenkelder te gunnen (na of voor de winter).

Door de inrichting krijgt deze kelder niet enkel een natuurlijke meerwaarde maar ook een educatieve rol krijgen. Enerzijds zullen bezoekers onder begeleiding een kijkje kunnen nemen in de kelder. Anderzijds komen er infoborden bij de ingerichte winterverblijfplaats. Door de kelder een educatieve en natuurlijke rol te geven, wordt ook de cultuurhistorische waarde ervan behouden.

Samen met de gemeente Laarne en de beheerder van het kasteel wil Natuurpunt over dit mooie project goed communiceren naar het brede publiek, via websites, infoborden, informatiebladen, eventueel brochures en voordrachten voor scholen en andere organisaties, een tentoonstelling, enz.

Een eerste activiteit is voorzien op 21 juni 2008. Naar aanleiding van de zonnewende vindt aan het kasteel van Laarne een verhalenavond plaats, waarop zeker plaats is voor vleermuizen! Wordt vervolgd.